

Pikkulehdokki

Lappyxne

Platanthera obtusata subsp. *oligantha*

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)
ALP satunnainen laji

Koodi: 1477

Uhanalainen (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Kuva: Arto Saikkonen

Luonnehdinta

Pikkulehdokki on pieni, noin 10 cm:n korkuinen tunturirinteiden kämmekkä. Pystyn varren latvassa on muutamia vihertävänvalkoisia kukkia, joiden huuli on kielimäinen. Laji kukkii heinäkuussa, mutta ei välttämättä joka vuosi. Lajin voi sekoittaa valkokämmekkään (*Pseudorchis albida*), jonka huuli on kuitenkin kolmiomainen. Varren tyvellä on vain yksi tasasoukan suikea lehti.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pikkukämmekkä on kalkinvaatija. Sen elinympäristövaatimukset tunnetaan vielä huonosti. Laji löydettiin Suomesta ensimmäistä kertaa Enontekiöltä vuonna 2009. Vaatimattoman ulkonäkönsä vuoksi laji on kuitenkin voinut jäädä aiemmin huomaamatta, vaikka alueen kasvistoa onkin tutkittu perusteellisesti. Kasvu- paikka on paljakalla, tunturikoivuvyöhykkeen yläpuolella sijaitseva lapinvuokkokangas. Pikkulehdokkin levinneisyys keskittyy pohjoisille alueille. Pohjois-Skandinaviasta tunnetaan kymmenkunta esiintymää.

Nykytila ja uhkatekijät

Pikkulehdokki havaittiin kasvupaikallaan löytämisvuotenaan ja kahtena seuraavana kesänä. Kahtena viime vuotena sitä ei ole löydetty, mutta kasvi voi elää usean vuoden maanalaisena sienijuurensa turvin. Vaikka kasvupaikka on suojelualueella, lajia voivat sen harvinaisuuden vuoksi uhata kerääminen ja satunnaiset tekijät.

Hoitosuositukset

Lajin esiintymistä tulee seurata. Tällä hetkellä kasvupaikka ei tarvitse erityisiä hoitotoimia.

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Mäkelä, A. 2009. Pikkulehdokki, Suomelle uusi kämmekkälaji. Lutukka 25: 122–124.
- Väre, H. 2012. Pikkulehdokki – lappyxne. Teoksessa: Rytteri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. (toim.). Suomen uhanalaiset kasvit. S. 259–260. Tammi, Helsinki.